

МАРТИНЮК ТЕТЯНА
Науковий керівник:
к.е.н., ст.викладач Мосійчук І.В.
ЖДУ ім. Івана Франка

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

Суть будь-якої цілеспрямованої діяльності, зокрема менеджменту, проявляється у функціях (від лат. Functio – обов'язок, коло діяльності, призначення, роль). Процес управління розкривається в його функціях, які виникають в результаті розподілу і спеціалізації праці в сфері управління. Функції управління – складові частини будь-якого процесу управління.

Функції менеджменту – це відносно відокремлені напрямки управлінської діяльності, які дозволяють здійснювати певний вплив на управлінський об'єкт в цілях досягнення поставленої задачі [2].

Функції повинні мати чітко визначений зміст, опрацьований механізм здійснення і визначену структуру, в рамках якої завершується її організаційне відокремлення. Під змістом розуміють дії, які повинні здійснюватися в рамках конкретної функції. Функції менеджменту виникли в результаті поділу та спеціалізації праці [4].

Основні функції – це зміст управлінської діяльності. Досягнення мети вимагає не просто реалізації основних функцій, а цілком певного їх сполучення, динаміки пріоритетів у цих функціях [3].

Анрі Файоль розробник теорії адміністративного управління на початку 20 століття виділив 5 вихідних функцій адміністративного процесу: планування, організація, мотивація, координація, контроль [5].

Планування як функція менеджменту – це розробка змісту та послідовності дій, направлених на досягнення запланованих цілей управління. Першим кроком у плануванні є розробка наступних цілей: внесення моменту організації діяльності, спонукання менеджерів до погодження своїх щоденних дій з перспективними, контроль фактичних результатів роботи організації.

Основними принципами функції планування є: повнота (охоплення всіх напрямів діяльності організації), точність (кількісні та якісні показники дій), економічність (окупність затрат на планування), безперервність (зміни як у просторі, так і у часі), гнучкість (постійне коригування залежно від ситуації), масовість (залучення виконавців до розробки планів). Основними методами планування є: метод послідовного опису операцій (у вигляді таблиць тощо), побудова графіків виконання (де передбачено строки виконання і виконавці), сітьове планування (графічне зображення послідовності робіт), метод робочого календаря (план на короткий період).

Функція організації – це процес систематичного коригування багатьох завдань і взаємовідносин між людьми, що їх виконують. Організація будь-якого технологічного процесу складається зі структурної організації та організації самого процесу. Структурна організація – це процес визначення відповідальних за певну функцію в організації та перелік виконавчих органів, згідно з нормами керованості, її апарату управління. Чисельність підлеглих, якими може ефективно керувати одна людина, залежить від можливостей менеджера, кількості його помічників, здібностей працівників, видів виконуваних робіт, їх стандартизації та розміщення робочих зон чи місць.

Організація процесу – це комплекс таких дій менеджера, як формулювання рішень, визначення необхідності ресурсів для виконання рішення, своєчасне доведення рішень до виконавців і контроль за виконанням рішень. У великих організаціях для визначення відповідальності підлеглих керівник делегує їх повноваження.

Повноваження – це надання підлеглому обмеженого права використовувати ресурси організації та направляти зусилля співробітників на виконання відповідних завдань. До основних повноважень належать лінійні, рекомендовані, паралельні, функціональні тощо.

Мотивація – це процес заохочення себе та інших до праці з метою досягнення особистих цілей або організації. Для менеджера є головним завданням знаходити ті стимули, які цікавлять кожного з підлеглих управлінської структури, і використовувати їх в управлінні. Теоретично мотиваційний процес складається зі стадій виникнення фізіологічних, психологічних або соціальних потреб, шукання шляхів задоволення чи пригнічення або непомічання потреб, визначення напрямів дій, виконання дій, одержання винагороди за виконану дію, усунення потреб.

Сучасні методи мотивації до праці поділяються на змістовні та процесуальні. Змістовні ґрунтуються на внутрішній мотивах людей, які змушують їх діяти так, а не інакше. Процесуальні – на поведінці людей з урахуванням їх сприйняття та знання. До змістовних теорій мотивації належать такі: теорія потреб А. Маслоу, теорія Х/У Д. Мак-Грегора, теорія двох факторів Ф. Герцберга, продуктивності Д. Мак-Клелланда, теорія очікувань В. Врума тощо.

Основними методами мотивації до праці є застосування “батога та пряника”, психології та сучасної теорії мотивації. Метод “батога та пряника” – це вплив на людину через наділення або втрату тих чи інших ресурсів [1].

Координація – вид управлінської діяльності, спрямованої на досягнення цілей організації за допомогою спільної роботи суб'єктів як єдиного цілого. Головне завдання координації – виконання впорядкованої, узгодженої в часі і просторі роботи всіх ланок управління шляхом встановлення раціональних комунікацій та обміну інформації між ними. Це забезпечує необхідний рівень співпраці учасників, узгодженість і єдність їх спільних дій і тим самим спрощує реалізацію всіх інших функцій.

Координація може здійснюватися формальними і неформальними методами, на одному (по горизонталі) і різних (по вертикалі) рівнях за допомогою різних інструментів (керівника, спеціальних груп, особистих неформальних контактів та ін.). Об'єктом функції координування є як керована, так і керуюча підсистема.

Завдяки координації забезпечується узгодженість дій усередині системи і між системою і зовнішнім середовищем шляхом синхронізації в часі і просторі зусиль суб'єктів, їх інтеграції в єдине ціле, що дозволяє ефективно і оперативно досягати поставлених цілей.

Контроль – управлінська функція, в завдання якої входять кількісна та якісна оцінка та облік результатів роботи організації. Головні інструменти виконання цієї функції – спостереження, перевірка всіх сторін діяльності, облік і аналіз. При цьому контроль повинен бути своєчасним і простим.

Управлінський контроль як один з головних інструментів вироблення політики та прийняття рішень забезпечує нормальне функціонування організації для досягнення намічених цілей як у довгостроковій перспективі, так і при оперативному керівництві [2].

Отже, за функціями визначають раціональну побудову апарату управління та кількість спеціалістів по кожній функції. Функціональний розподіл процесів управління, їх класифікація мають важливе значення, адже визначають цілі, задачі та напрямки діяльності всього апарату управління. Правильне виділення функцій дозволяє схожі за характером роботи об'єднувати в одну ланку управління. Це спрощує структуру і полегшує координацію діяльності функціональних підрозділів апарату управління підприємства.

Список використаних джерел:

1. Мельник П.В., Філоненко М.М., Гацька Л.П., Кошарська Н.Е. Менеджмент: Навч. посібник. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. – 154 с. Режим доступу: http://www.vuzlib.su/m-t_M/4.htm – Назва з екрану. – Дата звернення: 15.03.2018.

2. В.Д. Грибов. Основи управлінської діяльності. Режим доступу: http://stud.com.ua/42584/menedzhment/funktsiyi_menedzhmentu Назва з екрану. – Дата звернення: 14.03.2018.

3. Короткий курс лекцій з дисципліни «Менеджмент». Основні функції менеджменту. Режим доступу: https://studme.com.ua/1316022412637/menedzhment/osnovnye_funktsii_menedzhmenta.htm. Назва з екрану. – Дата звернення: 12.03.2018.

4. В.А. Рудьєв. Менеджмент. Функції менеджменту. Режим доступу: http://pidruchniki.com/12590605/menedzhment/funktsiyi_menedzhmentu. Назва з екрану. – Дата звернення: 14.03.2018.

5. Основні функції менеджменту. Режим доступу: http://ua-referat.com/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96_%D1%84%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%83. Назва з екрану. – Дата звернення: 10.03.2018.